

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Sacrorvm Ritvvm Et Caeremoniarvm

Vinitor, Gerlacus

Coloniae Agrippinae, 1656

XVII. De ordine genustectendi, sedendi, & standi in Missa priuata, & solemni.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9459

ficaciores Qui autem orationes secretò dicendas, imprudenti atque indiscretâ vocis exaltatione populo communes faciunt, tanquam nescientes officium Sacerdotum habendi, atque monendi.

TITVLVS XVII.

De ordine genuflectendi, sedendi, & standi in Missa priuata, & solemni.

1. **I**N Missa priuata Sacerdos genuflectit quando legit Euangelium Sancti Ioannis, *In principio*, ad illa verba, *Et Verbum caro factum est*; & in Euangelio Epiphaniæ, *Cum natus esset Iesus*, ad illa verba, *Et procidentes adorauerunt eum*. Item in Euangelio Feriæ quartæ, post Dominicam quartam Quadragesimæ, ad illa verba in fine, *Et procidens adorauit eum*. Item genuflectit Dominica Palmarum, & in Missis de Cruce ad illa verba in Epistola, *In nomine Iesu omne genu flectatur*, &c. & quando legitur Passio, ad illa verba, *expirauit*, vel, *emisit Spiritum*, vt suis locis notatur. Item genuflectit cum dicit, *Flectamus genua*. Item quando in Quadragesima dicit in Tractu Vers. *Adiuua nos Deus* &c. & in omnibus Missis de Spiritu Sancto, cum dicit Vers. *Veni sancte Spiritus reple*, &c. Item quando Sacramentum in Altari discoopertum apparet, genuflectit quoties ante illud transit in medio Altaris: & quando cumque in ordine Missæ, & in ritu seruando in celebratione Missæ notatur, quòd debeat genuflectere.

2. Circumstantes autem in Missis priuatis semper genua flectunt, etiam tempore Paschali, præterquam dum legitur Euangelium.

3. In Missa solemni Celebrans genuflectit ad omnia supradiçta, præterquam ad *Flectamus genua*; & tunc ipse solus stat, Diaconus, verò & Sub-

Subdiaconus & omnes alij genuflectunt, & ad
Versum verò *Adiuua nos Deus &c.* & ad versum
Veni Sancte Spiritus, &c. genuflectit vsque ad finem.
Item genuflectit in die Annuntiationis B. Ma-
riæ, & in tribus Missis Natiuitatis Domini, quan-
do cantatur in Choro, *Et incarnatus est &c.* Alij
diebus, si sedeat cum cantantur ea verba, non ge-
nuflectit, sed caput tantum profundè inclinatum
peritum, si non sedet, genuflectit.

4. Ministri semper genuflectunt cum Cele-
brante, præterquam Subdiaconus tenens librum
ad Euangelium, & Acolythi tenentes Candelas
bra, qui tunc non genuflectunt. Et cum Diaconus
cantat illa verba, ad quæ est genuflectendum, ipse
versus librum, Celebrans & omnes alij versus Al-
tare genuflectunt.

5. In Choro genuflectitur ab ijs qui non sunt
Prælati, ad Confessionem cum suo Psalmo. In
Missis autem Feriarum Aduentus, Quadragesimæ
Quatuor Temporum, & Vigiliarum quæ ieiunân-
tur, ac in Missis Defunctorum, genuflectunt om-
nes etiam ad Oraciones, & dicto per Celebran-
tem, *Sanctus*, vsque ad, *pax Domini*, & ad *Orationem*
post Communionem, & super populum, Exceptâ Vi-
gilia Paschæ, & Pentecostes, ac Natiuitatis Do-
mini, & Quatuor Temporibus Pentecostes. Et
similiter ab omnibus genuflectitur quando ele-
uatur sanctissimum Sacramentum.

6. In Missa item solempni Celebrans medius
inter Diaconum & Subdiaconum sedere potest à
Cornu Epistolæ iuxta Altare cum cantatur *Kyrie-*
eleison, Gloria in excelsis, & Credo: alio tempore stat
ad Altare, vel genuflectit, vt supra.

7. In Choro non sedent qui actu cantant; re-
liqui autem possunt sedere quando Celebrans
sedet, & præterea dum cantantur *Epistola, & Pro-*
phetia, Graduale, Tractus, vel Alleluia cum Versu, ac

Sequen-

Sequen-
Chori
& ad
stant,

§. 1
uat. it
dum el
iam so
priuat
ad præ
quand
ctendu
Idem f
trumq

§. 2
mus gen
alios. l
idem f
stare d

§. 3
sus scil
genuff
de lege
nuflect
ctum a
genu i
tur à
minim
sunt a
ctere c
dum à
incarna
ficata.

§. 4
ctit ve
positu
cens,
phani

Sequentia, & ab *Offertorio* vsque ad incensationem Chori, & si non incensatur, vsque ad *Præfationem*, & ad *Antiphonam* quæ dicitur *Communio*. Ad alia stant, vel genuflectunt vt supra.

ANNOTATIONES.

§. 1. Genuflectit Celebrans vnico genu in Missa priuata iuxta communem vsum quando illi genuflectendum est, vt facilius & commodius surgat. In Missa etiam solenni ad ea omnia quæ sunt communia Missæ priuata. Ambobus vero genuflectit in Missa solenni ad prædicta quæ a Choro cantantur, & regulariter quando cum aliqua morula in prædictis est genuflectendum, & quasi orandum in supremo gradu Altaris. Idem faciunt Ministri, qui præterea genu flectunt vtrumque ad *Flectamus genua*, non verò celebrans.

§. 2. In Missa priuata ipsemet sacerdos dicit *Flectamus genua*, & genuflectens exemplo suo docere debet alios. In solenni sufficit vt Diaconus inuitans populum idem faciat. Sacerdos autem Deum orans regulariter stare debet, qui præ se fert personam Christianantis.

§. 3. In Missis priuatis Celebrans ad hos duos Versus scilicet *Aduua nos Deus* &c. *Veni sancte Spiritus* &c. genuflectit tantum initio, & statim surgit vt commodè legere possit versum ex libro & ideo sufficit, vt genuflectat ad prima verba; in Missa vero solenni post lectum à se Euangelium genuflectit celebrans vtroque genu in medio Altaris vsque ad finem dum cantantur à Choro similes Versus. Quia tunc celebrans minimè in alijs est occupatus. Quocirca quædam sunt ad quæ Celebrans in Missa solenni bis genuflectere debet nempe cum priuatim legit, & iterum dum à Choro cantantur, sicut fit ad illa verba *Et incarnatus est*, & alia in supradicta Rubrica n. 3. Specificata.

§. 4. Celebrans quando legit Euangelium genuflectit versus librum, & quando SS. Sacramentum est expositum, genuflectit aliquantulum versus illud dicens, *Et verbum caro factum est* & alia, vt in festo Epiphaniæ.

Gauantus
p. 1. T. 7. n. 54
sub litt. z.

Gauantus
p. 1. Tit. 17.
n. 3. litt. l.

Gauantus
part. 1. tit. 17
sub n. 5. litt. 2a

Gauantus
p. 1. tit. 17.
sub n. 3. litt. k.

§. 5. Sacerdos in Passionibus in morte Christi dicens *Expiravit, Emisit Spiritum Tradidit Spiritum* &c. per spatium unius *Pater noster* genuflectit, ex Cærem Papæ.

TITVLVS XVIII.

De Coloribus Paramentorum.

1. **P**aramenta Altaris, Celebrantis, & Ministrorum, debent esse coloris conuenientis Officio, & Missæ diei, secundum usum Romanæ Ecclesiæ: quæ quinque coloribus uti consuevit. Albo, Rubro, Viridi, Violaceo, & Nigro.
2. Albo colore utitur à Vesperis Vigilæ Natiuitatis Domini vsque ad Octauam Epiphaniæ inclusiuè, exceptis Festis Martyrum, quæ infra eam veniunt. Feria quinta in Cæna Domini, & Sabbato Sancto in Officio Missæ, & ab illo die vsque ad Sabbatum in Vigilia Pentecostes ad Nonam, in Officio de Tempore, præterquam in Missa Litaniarum, & Rogationum. In festo S. Trinitatis. In festo Corporis Christi. In festo Transfigurationis Domini. In Festis B. Mariæ Virginis, præterquam in benedictione Candelarum, & Processione, quæ fit in festo Purificationis eiusdem in festis Angelorum. In Natiuitate S. Ioannis Baptistæ. In principali festo S. Ioannis Evangelistæ, quod celebratur infra Octauam Natiuitatis Domini. In vtraque Cathedra Sancti Petri. In festo S. Petri ad Vincula. In Conuersione S. Pauli. In festo Omnium Sanctorum. In Festis Confessorum Pontificum, & non Pontificum, & Doctorum. In Festis Sanctarum Virginum non martyrum, & nec Virginum nec Martyrum. In Dedicatione, & consecratione Ecclesiæ vel Altaris, ac in consecratione Summi Pontificis & in anniuersario Creationis & Coronationis eiusdem,

dem, &
Item pe
Octaua
ua, & in
do in e
in illis
laceus. I
rum, qu
pro Spo

3. Ru
in Missa
& Missa
S. Ioanni
& Pauli,
ceptis Fe
stæ post
Pauli, &
rum) In
In Com
Martyru
tium qua
in Domi
die Octa
die occur
tyrum, &
ctauam p
bent, qua
eas Octau
ctum est
tuis supra
gendo Su

4. Vir
vsque ad
costes; vsq
de Temp
supra: ace
currentib